

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novice... predbrojbu, oglašivač šalje se napunitom ili potpisnikom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko lat na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Telefonskog računa br. 847.849.

Tiskarnice br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari». Narodna poslovice.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Neiskani dopisi se ne vraćaju n e p o d p i s a n i n e t i s k a j u , a n e f r a n k i r a n i n e p r i m a j u .

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } n a g o d i m
5 K za seljake }
ili K 5—, odnosno K 2-50 na }
pol godine.

Irvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., saostali 20 h., koji u Puli toli i rivan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Vlg. Giulia br. 1 kamo neka se naslovljavu sva pisma i predplata.

Glavni urednik i izdavaatelj Jerko J. Mahulja.

U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Pozor izbornici III. kotara grada Pule!

Kako je poznato, urečeni su za III. kotar grada Pule izbori za pokrajinski sabor Istre. Listine su već sastavljene, ali tako manjkavo, da se je na prvi letimični pogled opazilo, da je izpušten iz istih ogroman broj najboljih naših izbornika, koji usljed toga ne bi mogli glasovati.

Te se listine mogu popuniti do 1. junija ove godine. Prepis tih listina nalazi se u »Narodnom domu« kod gosp. Josipa Stihovića. I zato pozivljemo sve naše izbornike neka dođu u Narodni dom listine pregledati, da vide jesu li oni ili njihovi znanci u listinu uvršteni. Svaki neka donese sa sobom poreznu knjižicu ili platežni nalog sa kojim mu je porezna oblast porez odmjerila. To je potrebno, da se ustanovi, koliko poreza plaća pojedinac i prema tome jeli on izbornik.

Izbornik je svaki onaj, koji plaća najmanje 20 K čistoga izravnog poreza (kućarine, zemljarine, obrtnice ili lične dohodarine) a stanuje u III. izbornom kotaru.

Treći izborni kotar obuhvaća onaj dio grada Pule koji ostaje na lijevu ruku kad ideš iz ulice Giovia u ulicu Stanković do ulice Dante iz ove na ulicu Sissano pak kroz istu do ulice Francesco Patrizio pak puteljkom iza Bolnice na Medulinsku cestu pak kroz ulicu Mutila na premontursku ulicu pak od nje na ulicu Carlo Defranceschi. Od ulice Carlo Defranceschi na lijevo od pravca što ide ravno sa istom na južni ugao (kantun) kazernine od mornarice. Dakle u III. kotar grada Pule spadaju ovi predjeli: Kroacija, arena, Dignano, Tivoli, Montegraude do Fazanske ceste, Sijana, Monte Serpo, Monvidal, Kastanjer, Valmale, Komunal, Busoler, Gregovica, Medulinska i Premunturska cesta, pra dei sette moreri, Monte paradiso, Monte Rizzi, Veruda, Verudella, Maksbarake, Polikarpo te naša sela — Vintijan, Vinkurau, Valdebek, Sikići, Skatari, Jadreski.

Kako vidite izbornici, izpušteni ste mnogi iz listina, a ako se to ne popravi, ne ćete moći glasovati. Zato je vaša dužnost, da dodjete kako smo prije kazali u »Narodni dom« listine pregledati a ondje se nalaze ljudi, koji će stvar urediti.

Od Talijana naravno nitko nije iz listine izpušten. Njihovi ljudi listine sastavljaju i izpuštajući iz istih naše izbornike, hoće da spase kanornu, koja sada nikakove pomoći ne ima,

od kada je občinu pokrala. I laća se sada falsifikovanja listina kako zadnjeg sredstva, da nam i ovaj naš treći kotar ukrade.

Pozurite sedakle izbornici dok ste još na vrijeme, da ne bude kasnije prigovora: »zašto nisam ja u listini? ja bi moral biti.«

Godišnja glavna skupština Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Zametu.

Suncem obasjana ubavo istarsko mjestance Zamet bilo je u nedjelju dne 19. o. mj. u velikoj slavi. Sa srdačnim dogovornim zanosom dočekalo je mnogobrojnu braću, koja je dohrliła s raznih strana naše domovine, da čuje riječ naše družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Lijepi je Zamet imao u svojem krilu lijepi broj istarskih vođa i prvaka. Iz Pazina došli su zastupnici dr. Trinajstić i dr. Kurelić, iz Poreča dr. Zuccon i Andrijičić, iz Buzeta zastupnik Saucin, a iz Trsta zastupnik dr. Brčić. Vidjeli smo na okupu naše junačke sokole iz Voloskoga, Mihotića i Zameta, koji su došli u odori, a na čelu im starosta Vitezidve župe dr. Pošćić. Došlo je predstavnik naših ljudi sa otoka, došlo je Šušćana, a što nas je osobito razdragalo pohodila nas mnogobrojna braća iz Rijeke i okolice. Taj posjet naše riječke braće dao je ovogodišnjoj družbinjoj skupštini neki poseban ton, neko posebno značenje. Naša družba je pohrlila ove godine na samu istarsku granicu, da svojim dosadašnjim uspjehom i budućim nadam ulije u eru odvojene braće novih nada i utjebe. Divan je bio dan, nešto svečano padalo je na mirno, modro more i na daleke svjetne obale, a puno nježnosti i topline bilo je ono naše bratimljenje sa našom milom riječkom braćom, našom banovinskom braćom komu su i svjedoci i dionici bili i takodjer i mnogobrojni naši prijatelji, Slovenci, Srbi i Česi.

Skupština se držala u prekrasno okićenom i našim trobojnicama urešenom vrtu društva »Sloga«. Otvorio ju je oko tri sata poslije podne predsjednik profesor g. Vjekoslav Spinčić. Biranim se je riječima sjetio velikog preporoditelja Istre, dra Jurja Dobriše. Naveo je nekoliko njegovih važnijih zasluga, što ih je kao preteča naše Družbe, imao na polju obće narodne prosvjete u Istri. Napomenuo je, kako se je trao i nastojao, da naš narod podigne i duševno i gospodarski. Po svršenom govoru zaorilo je iz tisuću grla: Slava istarskom preporoditelju dru. Janju Dobriši! Zatim se je sjetio pokojnog Adolfa Petruša, koji je malo vremena živio u Istri, ali joj je za to vrijeme učinio mnogo dobra, a Družbi namijenio oporučno 25.000 K. Spomenuo se i nedavno umrlag Josipa Gorupa vit. Slavinskog,

kojega je obitelj darovala Družbi 5000 K. Napomenuo je dar od 25.000 K, što ga je Družbi poklonio preuzvišeni dr. Juraj Posilović, zagrebački nadbiskup. Izrazio je hvalu i presvjetlom g. nadbiskupu kodnjatoru dru Anti Baueru, koji je veliki zagovaratelj naše Družbe i čijim zagovorom i posredovanjem primila je Družba rečenu svotu.

Napokon hvali darežljivim rukama svih Hrvata i Hrvatice, gdje god oni bili — ta njihovom pomoći je otvorila do sada Družba 46 škola, u kojim podučava preko 60 učitelja i učiteljica.

Mrtvim je skupština kliknula slava, dok je žive naše dobročinitelje upravo urnebesno pozdravljala. Tekom daljnjeg govora gospodin se je predsjednik obavrio na prošlogodišnji rad Družbe, koja je imala oko 174.000 K ukupnog dohodka. Otvorenjem škole u Bujskom kotaru, zašla je Družba u najzapadniji kut poluotoka Istre, među narod, koji je već na pola potalijantan, no kojega se još dobar dio spasiti dađe.

Pri koncu govora zahvalio je gosp. predsjednik Zamečanima na lijepu dočeku a upozorio ih je na važnost, koju imade Zamet prema susjednoj službenoj Rijeci, onoj Rijeci, u kojoj bi madjarske oblasti i njihovi službenici htjeli istisnuti naš jezik i zamjeniti ga tuđim. Na posljetcu je pozdravio sve, koji su došli na skupštinu. Napose je pozdravio Srbe, Slovence i Čeha. Pozdravio je davnoga istarskoga prijatelja dra Rudu Linića, odvjetnika u Delnicama, sve narodne zastupnike i prijatelje, pozdravlja sokole i njihovog starostu dra Pošćića, a tumačeći osjećaje svih prisutnih, šalje vrući i srdačni pozdrav našoj majci i pomoćnici Hrvatskoj. Svršava izručujući skupštini pozdrave zastupnika na carevinskom vijeću dra Lagioje i Mandića, koji su parlamentarnim poslovima bili zapriječeni doći na skupštinu.

Predsjednikov je govor pribavčen burnim odobravanjem.

Poslije toga su pred predsjednika stupila djeca zametske škole i uz pozdrav jedne djevojčice pružila mu kitu cvijeća. Pošto su djeca odpjevala »Ljubimo te naša diko«, pozdravio je predsjednik i čitavo Družbino ravnateljstvo predsjednik odbora, zametski nadučitelj g. Fran Ružića. Iz odlučnog izvješća tajnika g. Viktora Cara donosimo za sada samo to, da se je u lanskjoj godini otvorilo 6 novih škola i to tri redovite škole i tri zabavišta. Izgradili su se načrti za veliku školsku zgradu u Puli, uredila se učiteljska pragmatika i mirovinska zaklada i. t. d. Skupština je to izvješće primila sa odobravanjem, a tako i izvješćaj blagajnika g. Julija Mirana, iz kojeg vadimo ove podatke:

Sveukupni dohodak u godini 1911. bio je K 174.334.97. Pedružnice su donijele K 20.525.35 Putem novina unišlo je K 29.811.60. Žigice i druga razna poduzeća donijela su Družbi K 27.472.33, a različitii darovi i narodni blagdan K 68.990.53. Općine i gradovi K 6.405.20 i. t. d.

Za plaće učiteljska potrošilo se K 89.269.47, za održavanje školskih prostorija K 9.239.08. Nekretnina se nabavilo za K 62.119.88. Učenicima se je dalo K 3.614.— podpore i. t. d.

Aktivna imovina Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru iznosila je 31. decembra 1911. K. 372.005.97.

Iza toga je član nadzornog odbora g. Kazimir Jelošić izjavio, da je nadzorni odbor pregledao Družbine račune i našao ih posyema u redu, te predlaže, da se ravnateljstvu podijeli absolutorij, što je skupština i prihvatila.

U upravu izabrani su gotovo svi dosadašnji člani. U mjesto g. savjetnika Frana Frankovića, koji budući zapriječen radom oko Riječkog Ljudevita Gaja odstupa svojevrijedno, skupština je izabrala g. Viktora Tomića, a na njegovo mjesto u ravnateljstvu izabran je gosp. profesor Ivan Ivančić.

Zatim je skupština zaključila, da se pozdravi klub Čirilo-Methodskih zidara u Zagrebu, našto je g. predsjednik još jednako pozdravio skupštinarne i zaključio skupštinu.

Poslije skupštine bio je koncert, kod kojega su se odlikovali osobito mjestni pjevači i zbor srbsko-orkvenog društva iz Rijeke. Preljepo su pjevali mješoviti zborovi Istarske Vile iz Kastva i Primorskog Hrvata iz Trstata.

Tako se je eto svršila ta veličajna i nezaboravna skupština Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, koja će kod naših ljudi na Rijeci i okolici ostati u trajnoj uspomeni.

Iz carevinskog vijeća.

U Beču, dne 17. maja 1912.

Promjena nekih ustanova kaznenog postupnika.

Nakon svečanog obećanja novo izabranog zastupnika dra R. Krognskića prelazi se na dnevni red i to k raspravi o promjeni nekih ustanova kaznenog postupnika.

Kao glavni govornik za govori zastup. dr. Lisievicz za predloženu osnovu, koja odgovara zahtjevim čovjekoljublja i dubu vremena. Svaki pravedan čovjek mora da priznade, da se ima iztražni zator uračunati u kaznu i da se kaznjentiku u pojedinim slučajevima dozvoli odočenje nastupa kazne.

Proti-govornik njemački liberalac dr. Ofner, predložio je k toj osnovi resoluciju, koja ide za tim, da bi se dozvolilo uvid u iztražne spise optuženiku prije redarstveno kaznenog postupka proti njemu.

Poslo je konačno izvjestitelj dr. Mühlwert toplo zauzeo za osnovu, bude ista prihvaćena u prvom i u drugom čitanju.

Strojevi za umnažanje.

Kuća uzima do znanja nakon izvjestaja dra Rennera zaključak gospodske kuće o državnim strojevima za umnažanje.

Promjena zakona o servitutu.

Iza toga prešlo se je na raspravu zakona od 7. julija 1896. glede servituta ili

porabe putera za silu. O promjenama izvješćuje poljski zast. dr. Steinhauš.

K predmetu uzima prvi rieč slovenski zastupnik **Pišek**, koji preporuča, da se u obzir uzme potrebe seljačkog pučanstva.

Kračanski socijal zast. **Niedrist** preporuča također, da bi se u buduću kod stvaranja puteva više pazilo na potrebe seoskog pučanstva nego li na želje gospode, koja se u automobilima voze.

Govorili su još o predmetu generalni govornici zast. **Pik** proti i zast. **dr. Bonas** za i konačno sam izvjestitelj te je zakon u drugom i trećem čitanju prihvaćen.

Poraba znakova (emblema) crvenog križa.

Iza toga prelazi se na razpravu predloga, da se ograniči uporaba emblema crvenog križa. Izvjestitelj **Steinhauš** obrazlaže predlog, a slovenski zastupnik **dr. Janković** želi, da crveni križ razvije svoje djelovanje i na ladanju. Ministar unutarnjih posala **barun Heynold** prikazuje djelovanje crvenog križa u miru za vrijeme epidemije. Zakonska se osnova prima u drugom i trećem čitanju.

Strukovni izvjestitelji za izseljivanje.

Iza toga iznosi izvjestitelj gospodarskog odbora **dr. Halban** na pretresanje predloga, da se imenuju stručni izvjestitelji za izseljivanje ne samo u Sjevernoj i Južnoj Americi već i u svim europskim zemljama, kuda polaze radnici na sezonsku zaradu. Izvjestitelj **dr. Halban** obrazlaže potrebu te institucije. Pošto se ova debata prekida, prelazi se na raspravu o presnom predlogu o snižavanju kućarine. Pošto se nakon nekoliko govornika i ova debata prekida, prelazi se na čitanje podnesaka.

Nemiri u Lavovu.

Poljak **dr. German** interpelira o postupku redarstva dne 11. o. mj. prigodom demonstracija u Lavovu protiv otkinuća helmske gubernije. U istom predmetu u interpeliraju zastupnici **Buzek**, **Breiter** i **Hudec**. Poljački socijalista **Dascynski** interpelira radi progona Poljaka od strane bečke policije pri javnim skupštinama.

Zastupnik **don Biankini** upravlja interpelaciju radi uspenja novinara **Einspina** u Dalmaciji.

Nastavak razprave o strukovnim izvjestiteljima.

U sjednici od sriede dobi prvi rieč kod razprave o imenovanju strukovnih izvjestitelja za izseljivanje slovenski zastupnik **Jakič**, koji izlaze, da su svote-po odboru predložene za namještanje strukovnih izvjestitelja premale te da će se tim slabu poslužili radničkom svijetu. Govornik žali što nije vlada stupila pred kuću zakonom o izseljivanju. Tuži se, što se vlada ne brine za sigurnost izseljenika, što se je najbolje vidjelo kod nestreće sa parobrodom „Titanic“.

Poljački zastupnik **Banosovski** tuži se na zastupljanje Galicije u pitanju sezonskih izseljenika t. j. onih radnika, koji idu samo za nekoliko mjeseci na radnju u susjedne države, najpачe u Prusku, gdje ih proganjaju ili odande teraju uz prkos međunarodnim ugovorima.

Rusinski socijaldemokrat **Watyk** izlaze, da bi se moralo prisilno ukinuti legitimaciju za izseljenike.

Talijanski zastupnik iz južnog Tirola **Delagan** predlaže izseljenike neprihate talijanskih radnika, koji moraju stradati zbog nemara austrijskih oblasti u tudjini.

Hrvatski zastupnik iz Dalmacije **Biankini** prikazuje izseljeničke prilike u Dalmaciji i u obće u jugoslavenskim zemljama. Na početku govora koji je trajao preko tri sata, govorio je hrvatski i većinom o današnjem položaju u Hrvatskoj. Među ostalim reče, da se držanje ministra predsjednika **grofa Stürgkha** u hrvatskom pitanju ne može odobriti, jer je ostao sam kod njegovih rieči, dotim mu se neće i na djelo.

Prelazec na izseljivanje reče, da imade u sjedinjenim državama sjeverne Amerike preko 200.000 stanovnika iz Hrvatske-Slavonije, Dalmacije, Bosne, Istre itd. U Južnoj Americi, u Australiji itd. imade čitavih hrvatskih kolonija. Tako su Dalmatinci u Argentini osnovali koloniju pod imenom „Nova Dalmacija“. Službeni podaci o iseljenicima iz hrvatskih zemalja nisu ispravni, jer ima u rečenim zemljama mnogo više Hrvata nego li ih prikazuje statistika. Ti su izseljenici dobri rodoljubi, jer ne samo da se rado vraćaju, nego podupiru izdatno svojitu i narodna poduzeća. Na koncu se potuži govornik na austrijske oblasti u inozemstvu i na parobrodarska društva, koja postupaju sa iseljenicima kao s marvom.

Nakon ovog govora prekinuta je razprava i pošto su pročitani podnesci dignu predsjednik sjednicu i ureče buduću za petak dne 17. o. mj.

Bolest ministra predsjednika.

Na početku sjednice priobči predsjednik, da je primio podnesak ministarstva, s kojim mu se javlja, da je ministar predsjednik **grof Stürgkh** morao za neko vrijeme radi očne bolesti zapustiti svaki posao i da će ga u to vrijeme zamjenjivati ministar unutarnjih posala **barun Heynold**.

Konac razprave o strukovnim izvjestiteljima.

Nastavlja se razprava o predlogu zastupnika **Baworovskoga** i drugova u korist izseljenika iz naše države u Ameriku i drugama.

Nijedan govornik nije proti predlogu, svi hvale namjeru, da se izseljenikom bude na ruku prije izseljivanja i na putu i kad su i dokle su izvan domovine.

Govornici navadaju razne nepodobnosti što se u tom poslu događaju, osobito se odsudjuje postupak nekih parobrodarskih društava i njihovih službenih i neslužbenih agenata. Upazaju, kako je slabo, da se država ne brine za izseljeničke azile (zakloništa) u lukah odakle idu i u onih kamo dolaze.

Prigovara se također našim konsulskim uredom, kako su često neskloni, ne idu na ruku ljudima u inozemstvu onom dobrohotnosti, kakova bi bila potrebna i korisna.

Govornik poljskoga kluba tuži se osobito i na zakone u Njemačkom carstvu, s kojim je naša država u prijateljstvu, dapače u savezu, a poljski izseljenici iz Austrije ipak ne samo da neuzivaju jednakih pogodnosti, koje imadu Niemci iz Carevine u našoj državi, nego im se s jedne strane otežava dolazak tamo, nalazu im razne taksu, ne brane ih prema zlim pogodbama službenim, preostro im sude i gone ih od tamo bez razloga. Spominje pu imenu djevojku, dobru, poštnu i marljivu, koju su u njemačkoj držali punih 8 mjeseci u zatvoru, a bez povoda i proti zakonu.

Predlog i njegove razne dopunilne primili su zastupnici jednoglasno. Poglavitim je sadržaj ovaj:

1. da država namjesti nekoliko svojih izvjestitelja, koji se razumiju u izseljeničke posle za sjevernu i južnu Ameriku i za Kanadu i za europske države kamo se naći se.
2. da ti izvjestitelji imadu dobro poznati materinski jezik izseljenika.
3. da vlada ima čim prije podnesti carevinskom vieću osnovu zakona, kojim bi se uredile sve izseljeničke odnošaje.
4. da se država pobrine za dušobrižništvo pri izseljenicima.
5. da se pobrine za izseljeničke domove (azile, zakloništa).

Privremeni obračun.

U toj sjednici bio je odmah iza predloga o izseljenicima na dnevnom redu također privremeni proračun ili proračunski provizorij.

Vlada pita, da joj se dozvoli pobirati poreze i druge državne daće kao u 1911. za celu godinu 1912. i to na sploh bez posebnog razpravljanja pojedinih ministarstva i stvarih, jer to podrobno razpravljanje uzima mnogo vremena najprije u proračunskoj razpravi, a onda u punom parlamentu. To da će se kasnije razpravljati.

Za govore o tom privremenom proračunu, bolje rekuć o dozvoli troška dizala se imena na sreću. Mnogo ih se upisalo za, a mnogo proti. Izvučena su imena tako, da govornici proti nisu bili u prvih redovih. A povrh svega toga još su stranke većine odlučile, da će zatvoriti razpravu odmah nakon dva govornika u u tom prvom čitanju.

Na to su oporbene stranke prijavljivale kod predsjednika velik broj svojih pristasa za „stvarne popravke“, gdje jedan baš nesmiđe da govori dugo, ali mnogo njih može dosta zalegnuti stvar.

Od našega hrvatsko slovenskoga kluba prijavilo ih se je također mnogo za te izpravke, jer naši nisu htjeli dopustiti, da se razprava prvog čitanja o proračunskom provizoriju tako stegne, da baš nedodje na red budi koji od naših južnih strana i da ne upozori na velike potrebe našega naroda.

Tada je došlo do neke nagode, usljed koje rasprava nije zaključena već u petak, kako je to vlada željela, nego će biti i u ponedjeljak. Nade je, da će od hrvatsko-slovenske stranke doći do besjede bar još jedan iz Dalmacije pri toj razpravi. (Bilo je u istinu tako u sjednici od ponedjeljka popodne. Op. uredn.)

Tako su o proračunskom provizoriju govorili u petak još samo trojica: zast. **Okuniewski**, narodni Rusin, pak **Hummer**, Nijemac i jedan češki socijaldemokrat.

Okuniewski je prigovarno galickim Poljakom i vladi, što jim ne dozvoli rusinske visoke škole. Ovo zadnjih godina država se je silno zadužila, a novih dohodaka se nije našlo. To sve bez rata. A što bi bilo, da bude rata? Južni Slaveni i Rusini jesu nezadovoljni, jer im se čini krivo. Dakle ne samo novac pomanjkuje, nego i vjernost naroda, a to je još veći kapital Rusini su u ovoj državi kao glava jednog tijela, koja medjaši sa Rusijom. U Rusiji su dvije velike struje i jedni hoće, da svo narode poruse, koji žive u onom velikom carstvu. A neruski narodi tomu se krepko opiru. Ako vlada ruska uvidi, da joj nije moguće sve pojednati, pa okrene put i daće svakom narodu svoje pravo, onda će Austrija biti zakasnila, jer njezin zadatak jest, da ona daće Rusinom njihova prava prije, nego li Rusija svojim. Nemože da privoli zakonskoj osnovi o provizoriju.

Nijemac **Hummer** govori kratko. Obara se na one misli stranke, koje oviraju tobože obstrukcijom redoviti tok razprava. Njemcem kada drže s vladom, svaki oporbni govor je tobože obstrukcija, a njegda je njihov čovjek, sada ministar pravosudja bio najveći zavirač i liti obstrukcionista u parlamentu.

Češki socijalista **dr. Smeral**, dao je posve kratko izjavu, da su oni u obće proti proračunu, pak mirna Bosna.

Prof. Masarik se brani.

Na koncu sjednice pitao je češki slo bodomislač **prof. Masarik** predsjednika, zašto je nekoj deputaciji katoličkih zastupnika odgovorio, da žali, što je gladko prošla neka interpelacija, u kojoj je **prof. Masarik** naveo dijelove pjesama češkog pjesnika **Machara**, koji su bili u Moravskoj zaplenjeni.

Masarik brani, da pjesnik nije lito vrijetniti katoličke svetinje i da se je to krivo razumjelo.

Zastupnik **Gostinčar** upada mu otro u riez. Češki svećenik **Singer** brani odraz no katolička čustva. Neki tobože liberalni

Niemci i židovi povladuju Masariku. Predsjednik tumači i opravdava svoj postupak.

Stavimo za čas, da **prof. Masarik** ima pravo, kada tvrdi, da pjesnik **Macliar** nije htio udariti na vjerske osjećaje katolika. Ali stalno je, da ako ono čitaju djeca i mladež (a ne samo filozofi kakav je **Masarik**), mogu vrlo lahko razumiti krivo i tako se učiti podrugivati svetinjama jedne vjere, koja je vjera ogromne većine našega naroda. Zašto braniti takove publikacije, kad se ima tisuće drugih prilika pisati i govoriti za istiniti boljak naroda.

Prešli predlog.

U sjednici od 21. o. mj. stavili su zastupnici **Laginja**, **Mandić** i **Spintić** sa drugovima prešli predlog, kojim traže od vlade, da bi dala odmah procieniti štetu, koju je počinila tuča u jednom dijelu občine **Kastav** (**Zvoneta**, **Brgud**, **Puzi** t. t. d.) dne 17. o. mj. da dača ponesrećenim odplatiti porez i konačno pravodobno dostatnu pomoć iz državnih sredstava.

Miloj uspomeni žarkom vitezu srca kap. Niku Dubokoviću posvećuje Niko Mardešić.

Ljudi u istinu veliki i dobri ne umiru nikad. Duh njihov brižno čuvaju njihova djela i to njim daje život na zemlji.

Tko je imao sreću poznavati kriepost i rad **kap. Nike vit. Dubokovića**, čuli iskrenu bol nad tokim gubitkom. On je bio luč, dika i ponos svojit predragoj **Jelsi**. On je bio zvijezda prvoga reda naše Dalmacije; svojim umom, svojom djelatnošću i poduzetnošću pođize poljodjelstvo, doprinio u velike procvatu trgovine, umnom upravom svoje trgovine upoznao je strani svijet s našim proizvodima, osobito vinom.

Mli spomen na Tvoja blagotvorna djela bit će pobudom našim najpoznatijim potomcima i Tvoje ime bit će putokazom neutrudivog rada za blagostanje i prospjeh mile domovine, koju si Ti uvijek ljubio sa svim žarom duše i kojoj si ostao zaslužan sin.

Sto i sto puta budi blagoslovljen spomen na **Žarko Viteza Srca kap. Nika Dubokovića**! Slava! Slava! Slava!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Glavna skupština **ničiteljskog društva „Narodna Prosvjeta“**. Na dubovski ponedjeljak dne 27. t. mj. dolaze u naš grad radnici narodne prosvjete u Istri, gg. učitelji i učiteljice, koji se kupe u društvu „Narodna Prosvjeta“. Tog dana obdržavat će svoju redovitu glavnu skupštinu po rasporedu, što ga priobćujemo na drugom mjestu.

Ovo je već, ako ne salimo, treći put, što ti vriedni pregaući i marljivi radnici na narodnoj njivi, posjećuju skupno Pulu i tu drže svoje skuštine. Vrlo nam laka, što nam se i ovog puta nadaje prilika te možemo milim gostovima nazvati dobrodošlicu i zaželiti najugodniji boravak među nama. Dobro nam došli i dobro se imali među nama!

Izbor zemaljskog zastupnika za grad Pulu. Kako već poznao, ima se 23. juna t. g. obaviti izbor zemaljskog zastupnika za III. izborni kotar grada Pule. Taj kotar bio je određen za nas Hrvate, da u tom kotaru bude izabran čovjek našega roda i jezika. Kod posljednjih izbora izabrali su Talijani prevladom nam oteti taj kotar, te je bio izabran **Taljan** sada poznatiji **Frank**.

Na prvom mjestu javljamo da su izborne listine izložene od 20. t. m. kroz no katolička čustva. Neki tobože liberalni

imaju podnijeti reklame za upis u listine koji nije upisan, odnosno za izbris onih koji su nepravdo u njih unešeni, kao što provesti sve slučajne manjkavosti i netočnosti.

Stoga pozivljemo i na ovom mjestu sve naše, koji stanuju u tom kotaru, da se kroz ovih 14 dana prijave u Narodnom Domu i pogledaju ako su unešeni u izborne listine.

U koliko smo mogli do sada pregledati te listine, iste su sastavljene vrlo pogriješno, baš po talijanskom načinu, jer se je moglo već do sada ustanoviti, da je iz istih izpušteno do 150 naših izbornika a unešeno mnogo takovih — Talijana —, koji nemaju pravo glasa u tom kotaru. Zato je to još veća rodoljubna dužnost svakoga od naših, da se pobrine na vrijeme te bude uvršten u listinu, da s pobjedom našeg kandidata začepimo kamorri za uvijek usta i prestane vikati, da je Pula čisto talijanski grad.

Još jednom naglašujemo, da je vrijeme za reklamacije samo do 2. junija t. g.

Sokolski slet u Premanturu. Na duhovski ponedjeljak dne 27. t. mj. priredjuje Hrvatski Sokol u Puli slet u Premanturu, gdje će dati javnu vježbu uz sudjelovanje medulinske glazbe. Odlazak iz Pule u 1 i pol s. p. p. ispred Narodnog Doma, dok će na Premanturskoj cesti čekati kola i vozovi. Cijena prevoza tamo i natrag bit će ova: kola (giardniera) K 3, a vozovi K 2 — po osobi. Koji žele voziti se u Premanturu, treba da se najdulje do subote večer jave u Narodnom Domu, da se uzmogne na vrijeme priskrbiti dovoljan broj vozova.

Preporučamo svim našima iz Pule kao i onima iz okolice, da na duhovski ponedjeljak pohrle u velikom broju u Premanturu, da pozdravimo našu braću junačke Premanturce te se s njima i ostalom braćom složno i bratski pozabavimo uz mile zvuke rodoljubne glazbe medulinske.

Za družbu. Članovi »Istarskog akad. kluba« u Beču sakupiše za Družbu K 8 mjesto običnog brzojavnog pozdrava na njezinu ovogodišnju glavnu skupštinu.

Narodni darovi. Gosp. Fr. Spoljarić c. i kr. pukovnik u Barkovljah kod Trsta, darovao je 5 K za djački konvikat u Pazinu a 5 K za Dobričin spomenik. — Hrvatsko društvo Istarska Sloge u Chicagu (Amerika) šalje za Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru K 90.—

Poziv na glavnu skupštinu Hrvatskog učiteljskog društva »Narodna prosvjeta« za Istru u Pazinu, koja će se održavati u Puli na duhovski ponedjeljak dne 27. maja o. g. na dva sata p. p. u dvorani »Nar. doma« sa slijedećim rasporedom:

1. Otvorenje skupštine.
2. Čitanje i ovjerov. zapisnika zadnje glav. skupštine.
3. Izvještaj odbora: a) tajnika, b) blagajnika i revizora, c) urednika društvenog glasila.
4. Izbor upravnog odbora i revizora.
5. Kojim putem da udarimo (pred. A. Dukić).
6. Pitanje sjedišta naše učiteljske škole.
7. Prijedlog odbora za pristup u »Savez slav. austr. učit. društava«.
8. Možebitni prijedlozi, koji se imaju pismeno prijaviti odboru bar 8 dana prije skupštine. O neprijavljenim prijedlozima raspravljat će se samo uslijed zaključka glavne skupštine.

Lošinjski kotar:

Unije. Još nam je svima u živoj pameti lijepa i krasna predstavnica, koju su dala djeca zabavišta na Stjepanju večer lanijske godine. Zaneseni smo bili tada, pa kako smo se ugodno uvijek nje ećali, tako smo još većom željom težili za drušvom — novom. I evo našoj bi želji udovoljeno predprošle nedjelje. Malena naša dječica stupo pred roditelje po drugi put, da im pokažu, koliko su napredovale. Dvorana „Čitaonica“ brzo se je napunila

i svi smo željno očekivali, kad će zvonice zazvoniti, da je vidimo. Zastor se diže i evo njih, gdje se jedan za drugim izmjenjuju.

Ne znaš koji je ljepše svoju ulogu odigrao, da li mala Karmela ili Ivica, Anton ili Davorin, mala Dinka, Marica, Anka, Marica, Lucija, Savica itd. jer je sve isto lijepo i skladno, koli pjevanje i deklamovanje toli sama predstava. Da se je pako roditeljima sva to svidilo, ne treba ni govoriti, la oni su tražili sa svojim pljeskanjem, da se sve po drugi put ponovi. Živih djeca i živih učitelja, orilo se dvoranom.

Na koncu mjestni dušobrižnik progovori nekoliko riječi sabranim roditeljima. Preporuča im toplo, da se svojim jezikom svagdje služe, dosta — reče — smo već spavali, vrijeme je, da se već jednom i probudimo i ustanemo. Zahvalio se ujedno vrlo i marljivoj učiteljici zabavišta u ime roditelja na trudu, koji ulaže za odgoj malene djetice.

Moralo je proći više od pol godine, dok je pomorska vlada ustupila „Ribarskoj zadruzi“ mjesto uz more za gradnju društvenog skladišta. Cijenjeni će se čitatelji sa začudjenjem pitati, a koji bi uzrok bio tom zatezanju, kad „Ribarska zadruga“ gleda i nastoji pribaviti si sva potrebila sredstva za ribarenje, e da tako uzmogne veći mar i ljubav za ribarenjem pobuditi. Ali dok zadruga tako plemenito misli, dotle crne neke duše ruju i protestiraju. Evo što smislise: da je ono mjesto jedino za kupanje. Svim je unijcima poznato vrlo dobro, da mjesto gdje će se zidati magazin, ne će smetati tobožnjem kupanju, jer nijedan se ne kuplje po gotama. Imade naprotiv podalje magazina žalić jedan za kupanje, a na „kolcih“ je najljepše mjesto jer je posuto finim pjeskom. To valjda nije poznato „vrlo postovanoj osobi“ u uredu lučkog izloženštva u našem mjestu. Spomenuti gospodin nije lanijske godine, kad su se neke „frajlice“ iz Lošinja na sablazan sviju dobrog ukusa, bacale sa mula u more, maknuo ni nožni palac. Dvojimo, da bi se te „kulturtrigerice“ usudile bacati u Lošnju sa mula u more u sezoni kupanja. To svakako vidio nije, a sadu diže ruke i noge za to tobožnje mjesto kupanja. Nije samo to, već je došla k njemu na ured po „nekim sasua nepoznatim putevima“ Karolina, da ju se uzme na protokol, jer će ujoj taj magazin smrditi. Njoj pako ne smrdje kolci, a pogotovo ne njezin, koji joj je bliži od magazina. Magazin, koji će biti sasua racionalno gradjen njihovim finim nosičima najviše za to smrdi, jer je „Ribarske zadruge“, onih ljudi, koji nisu popljuvali svojeg materinskog jezika. Quest'è la cagione del vostro odio. Svakako, da takovo djelo nije moglo ostati, a da naš nježni Ancijan ne metne svoje zlatne prstie. I on uzima pero u ruke, koje je lakše od kapuna i koji toliko ne rendi, da ti piše knjige na sve strane. Ne žalost već bi bio magazin gotov, da nije bilo ove petljanije.

Morao je doći sam glavom lučki kapetan, da se uvjeri o lažnosti onih navoda, te se dobila napokon i dozvola i magazin će se do koji dan početi zidati. A vi sior piloto i sior Anciano možete s važnim protokoli jer čujemo, da vas je ova pilula ulja od ricine, kad vidite, da se uza sve to gradi magazin, jako profligala.

Dne 17. o. mj. se je ordje dogodio grorua negeća. Sedna jugovina koja je zapuhala, našla je trabakul „sv. Nikole“ iz Martinićice, koji je htio baš izkreati vapno, u našoj nista ne zamjećaoj kući. Čim se počelo more uznemirivati, to je on digno jedra, ali u sao čas. Valovi su rasli sve veći i veći, tako da nije mogao snaemirivati. Bacio je sidra, ali kako je bio

blizu kraja, to su ga držala malo vremena. Ljudi se mučili da mu pomognu, ali bijaše već prekasno. Veća sila bacila ga na kraj i jedva se ljudi spasili, a brod otišao u komadiće. Štete imade oko 6000 kruna. Tužan brodovlastnik je na prosjackom štapu. Preporučamo ga ljudima dobra srca.

Ova je jugovina učinila prilično štete i usjevima. — Duskora ćemo izmieti još nekoliko stvari, da svijet sazna i za ljude iz Unija.

Krčki kotar:

Proizvodna zadruga za ženski ručni rad u Omišlju (otok Krk) r. z. n. o. j. Prva svoje vrsti na slavenskom jugu. Nudi svoje proizvode u košarčtvu počam od najprostijih do najfinijih radnja, uz najjeftinije cijene i uz geslo: Svoj k k svomu.

Za sada izradjuje košare za rublje, za poštu, za polje, za trg, za kruh, za papir; košarice za voće, za novine, za razglednice, za kafe, za djecu; kašete za ženski rad i ručne torbice, kovčege za put, okvirice za razglednice, stolice za cvijeće i za slike, stolice, stolove, sofa i u obće raznovrstno pokućstvo.

Rudnje se izvadaju iz vrbe, slame, rašije, kanadindije, bambusa crnog i bijelog itd.

Radi se i po želji i nacrtu naručitelja. Na zahtjev šalje se u komisiju razne uzorke, pošto se još za sada ilustrovanog cjenika nema.

Za „Narodni Dom“ u Baški darovase Preuzvišeni ministar Trnka K 200.—, Česi na izletu 7. IV. K 95.—, Dr. Zdenka Čermakova občinski liečnik K 200.—, Po 100.— K darovase gg. Božo Kaftanić, načelnik, N. N., Nikola Rode, veleposjednik, Mišić Ivan, posjednik, Mihalčić Petar, posjednik, Dorčić Ivan Rehić, Katarinić Franjo, nadučitelj. Po 50 K gg. Golja Petar, c. kr. prijammnik, Bonefačić Franjo, posjednik, Dujmović Franjo, pomorac, Magašić Ivan, pomorac. Ukupno K 1435.

Objava drugih prinosa slijedi; međju to se svima najljepše zahvaljuje

Odbor za gradnju „Nar. Doma“.

Premještenja u političkoj struci. Prijatelj nam piše, da se je naših ljudi, koji poznadu novoimenovanoga upravitelja poglavarstva u Krku dr. Karla Lusina, neugodno dirnula odnosna primjetba uvrštena u našem listu od 15 t. m. u vijesti pod gornjim naslovom. Novi upravitelj ne zna savršeno hrvatski, al će se stalno u što kraćem vremenu usavršiti u njem. Inače je poznat kao nepristran i vrstan činovnik te je temeljite nade, da će naše pučanstvo ovoga otoka pod njegovom upravom napredovati kulturno i gospodarski.

Voloski kotar:

Veprinac. Naša podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda na Veprincu obdržavati će dne 27. svibnja t. g. na 4 sata popodne na Veprincu u „Komušćici“ svoju glavnu godišnju skupštinu sa običajnim dnevnim redom.

Pazinski kotar:

U subotu dne 19. o. mj. predavao je u velikoj dvorani „Nar. doma“ profesor pl. Doroghy.

Poveo nas je u francusku rivieru, te sa 60 skeopličkih slika predočio zanimivosti najvažnijih francuskih pomorskih gradova, osobito Toullona i trgovačkog emporija Marselle-a. Vidili smo trgovačko i novčano središte južne Francuske Lyon. Obćinstvo je zanimajem pratilo predavanja i lijepe slike.

Za Dobrillu spomenik. Odbor za prosvjetu u Pazinu* uložio je K 138-61 t. j. polovicu čistog dobitka od Dobrilline proslave dne 5. o. mj. u „Posujilnici“ u Pazinu.

Proslava Dobrilline stogodišnjice u Pazinu. „Naša Sloga“ je već nesto o toj proslavi javila, ali poradi važnosti njezine bit će dobro još nesto o tome reći.

Proslava u Tinjano 16. aprila bijaše u delavni dan, pa mnogi naši ljudi iz Pazina i okolice uz najbolju volju nisu mogli onamo ići poradi silnoga poljskoga i drugoga posla. Kako je veliki biskup bas gradu Pazinu mnogo dobra učinio, bilo je potrebno, da mu se i Pazinci ba donekle oduže. Zato je „Odbor za prosvjetu“ u dogovoru s rodoljubnim gospodjama i gospodjicama odlučio prirediti proslavu stogodišnjice rođenja biskupa Jurja Dobrile dne 5. maja u vrtu „Nar. doma“.

Već u subotu na večeer navješćivalu je pucanje iz mužara spomen narodnoga preporoditelja i dobrotvora. Točno u četiri sata po podne u nedjelju zaszvirala je glazba Lijepu našu domovinu i time otvorila proslavu. Iza što je glazba odsvirala „Triglav“, zapjevaše učenici hrvatske gimnazije „Himnu biskupu J. Dobrili“, koju je ispjevao Vrlinov, a uglazbio naš glazbenik M. Brajša. Ta nas je pjesma podsjetila na veliku borbu, koju je naš prvi preporoditelj vodio za dobro svog naroda. U to razpoloženje najbolje pristala pjesmu „U Boju“, koju je lijepo odsvirala naša glazba. Srce nam je zadrhtalo, kad su djeca pučke škole stupila na terasu i svojim milim glasićima zapjevala „Pjesmu liekog junaka“, a onda „Majčici“. Prof. Novljan prikazao je u svom govoru moralno, materijalno, prosvjetno i političko stanje našega naroda u Istri za Dobrile i danas. Pokazao je, kako je veliki biskup radom za prosvjetu nastojao naš narod svestrano razviti, stanje mu u svakom pogledu poboljšati i stvoriti mu bolju budućnost. Ploda svoga rada nije doživio, ali doživjesmo ga mi, pa je pravo, da se danas veselimo. Još se je govornik sa par riječi osvrnuo na našu narodnu budućnost i rekao, da će se drvo, što ga je Dobrila zasadio, razgraniti u veliko i liepo stablo. Na to je glazba zaszvirala „Hrvatsku himnu“. Sav se je narod digao na noge, muški su otkrivene glave slušali one veelebnne zvukove, a mnogi je u duši pomislio, kako bi naša Istra bila za nas tužna, da nije bilo Dobrile. Iza toga podjose ljudi u veliku dvoranu, da čuju kantatu „Slava Dobrili“. Tu je na pozornici i pred pozornicom bilo preko 60 učenika i učenica hrvatske gimnazije, koji su čekali da im objubljeni prof. Santel sa svojim štapićem dade znak. Dvorana se dubkom napunila, nastala tišina, oni nježni prstići djevojaka i mladića povukoše gudalom, a dvoranom se stanu razlijezati glasovi orkestra, da se domala sliju sa ljubkom i zanosnom pjesmom mješovitoga zbora. Pjesmu je ispjevao Nadan Zorin, a glazbu napisao profesor Santel. Mi smo tu kantatu slušali i u Tinjano pod vedrim nebom, ali tek ovdje u dvorani razabراسmo njezinu umjetničku vrijednost. Ovdje nas je zagrijala, oduševila i odnesla u one vedre visine, gdje stoluje naš Dobrila. Prof. Santel uglazbio je više manjih pjesama, a ova kantata prvo je njegovo veće djelo u glazbi. Sve se njegove pjesmice odlikuju nježnom slavenskom melodioznošću, a u ovoj kantati pridružila joj se i veličajnost. Umjetnik je sabrao nježne titraje narodno duše i sveo ih u veličanstvenu harmoniju u slavu najvećem sinu latre. I dalje je glazba svirala i još su djaci pjevali, ali vrhunac je postignut s onom kantatom. Bili smo ponosni, što je naša gimnazija postigla takav uspjeh. Mladež je tako lijepo izvela umjetničko djelo svoga učitelja. Bili smo sretni, što smo medju onom mladežom vidili djevojčice, jer vidjesmo, da smo postigli i više nego se je Dobrila nadao. On se je brinuo za naobrazbu mladića, a danas evo naobrazavaju se u hrvatskom jeziku i u hrvatskoj gimnaziji i djevojke.

